

een grondboring nabij brielle

"Men graaft in de losse grond een vrij wijd en diep gat en plaatst hierin een wijde, ijzeren buis. Nu laat men een zgn. puls - een cilindervormige emmer met klepbodem - herhaaldelijk op en neer plonsen. Heeft deze puls zich met zand gevuld, dan wordt hij opgehaald en de inhoud in hoopjes nabij het boortoestel uitgestort. De buis zakt nu steeds verder, zodat een tweede en derde buis op de eerste moet worden geschroefd. Gelukt het niet langer de wijde buizen naar beneden te drijven - domme krachten bewijzen hier belangrijke diensten - dan laat men een nauwere buizenrij in de eerste af. Men drijft dus een buis van een bepaalde wijdte zo ver als maar mogelijk in de diepte. Alles, wat de puls boven brengt, wordt zorgvuldig bestudeerd en voortdurend worden monsters genomen en bewaard."

Tot zover de woorden van L. B. Bos, onderwijzer te Noordbergum in Friesland. De werwijze die de heer Bos beschrijft is weliswaar eenvoudig, maar de praktijk leerde mij eertijds al snel dat de uitvoering van een grondboring door gebrek aan deugdelijk materiaal niet eenvoudig is. Aanvankelijk heb ik getracht door het graven van kuilen een inzicht te krijgen van de opbouw van de ondergrond tot op een diepte van twee meter; het grondwater verhinderde dat dieper gegraven kon worden. Omdat de aanwezigheid van kuilen door de grondgebruikers als minder plezierig werd ervaren ben ik vervolgens overgegaan tot het graven van ondergrondse horizontale tunnels. Op deze manier kan ik ongestoord grondonderzoek verrichten, terwijl aan de oppervlakte gewassen werden geteeld.

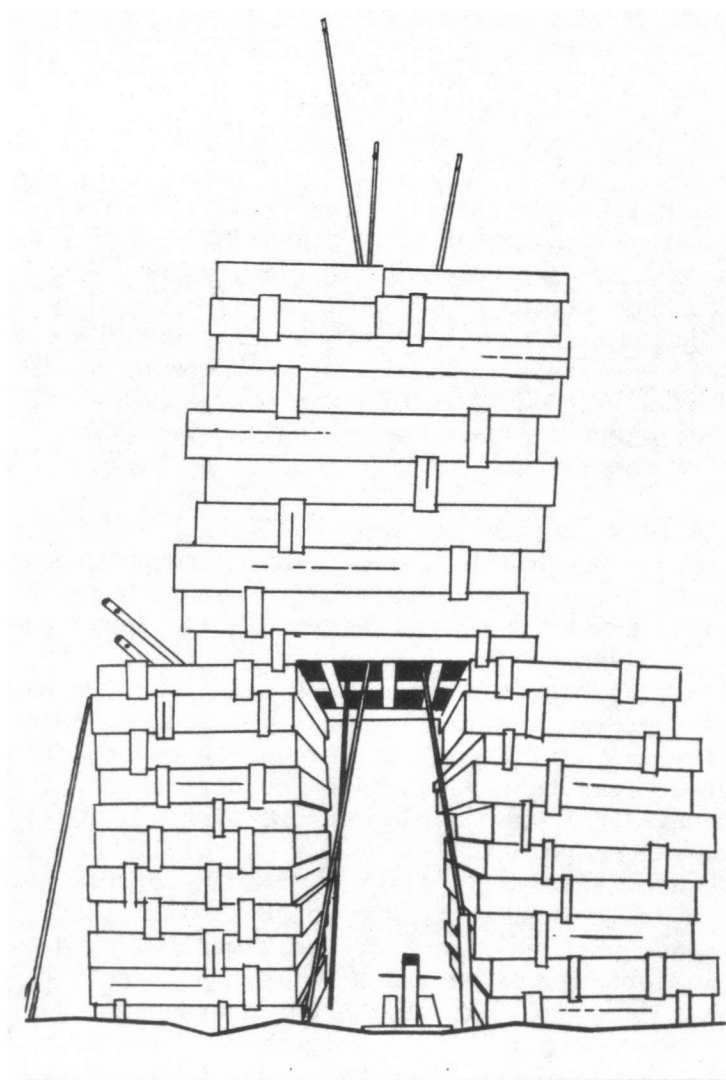
Nu gebeurde het op een goede dag, toen ik in één van de tunnels werkzaam was, dat vlak boven mij een tuinman in zijn tuinbonen, ook wel genoemd roomse bonen - de beste man was ook Rooms - aan het werk was. Omdat daarvoor een direkt gevaar van instorten ontstond, heb ik gemeend vanuit de tunnel een kleine opening naar de oppervlakte te maken; daarna heb ik door deze opening mijn wijsvinger gestoken, die ik vervolgens op trage wijze deed bewegen. De goede man had aanvankelijk slechts aandacht voor zijn tuinbonen, maar een heftige trilling van de grond deed mij al snel vermoeden dat hij mijn vinger in de gaten kreeg. In een zeer kort tijdsbestek waren al de namen van Heiligen hoorbaar en toen tenslotte zelfs de Heilige Ambrosius geen uitkomst bleek te bieden, zette de man het op een lopen. Sinds die tijd heb ik er pas goed aardigheid in gekregen.

Teneinde ook de afzettingen te bestuderen, die dieper liggen dan twee meter, heb ik aanvankelijk gebruik gemaakt van oude ijzeren regenleidingen, die door middel van bouten aan elkaar werden bevestigd. (zie fig.)

Deze buizen werden op hun plaats gehouden door middel van een uit houten glaskisten opgebouwde boortoren, die hieronder is afgebeeld.

Doordat ik niet de beschikking had over een puls of een in de buis aan te brengen klep, was het niet mogelijk een grotere diepte te bereiken dan 10 meter onder het maaiveld. In 1969 kreeg ik voor het eerst de beschikking over een pulsboorinstallatie, waarbij een diepte is bereikt van 25 meter. In 1972 is het mij zelfs gelukt, met gebruikmaking van al de ter beschikking staande boorbuisen een diepte te bereiken van 44 meter.

In 1980 ben ik begonnen met een nieuwe grondboring, waarbij na enkele jaren hard zwoegen een diepte is bereikt van 96 meter en 2 cm.; in het najaar van 1982 maakte Anton Janse mij erop attent dat een zeef, waarvan de maaswijdte $\frac{1}{2}$ cm bedraagt niet geschikt is en dat van schelpen meer te vertellen valt dan de twee door mij aangetroffen soorten: de gladde en geribbelde schelpen.



De eerste boorstelling, opgebouwd uit houten glaskisten.

Voorts bracht hij mij in contact met deskundigen in het determineren van onder andere zoetwaterschelpen, otolieten, zoogdierkiezen enz. Op grond van nieuw verworven kennis ben ik in het voorjaar van 1984 begonnen met een nieuwe boring, vlak naast de oude boring. Van de werkwijze en de resultaten van de oude boring en van de eerste resultaten van de nieuwe (model-) boring hoop ik in de najaarsvergadering iets te vertellen aan de hand van een aantal dia's.

Leen Hordijk.